

CONSULTATIE REACTIE

Reactie van de Nederlandse Vereniging van Banken op de consultatie 'Beleidsnota maximale kredietvergoeding'

Datum 17 december 2021

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) maakt graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de consultatie voor de beleidsnota structurele verlaging maximale kredietvergoeding.

Bestrijding schuldenproblematiek

Het consultatiedocument noemt de permanente verlaging van de maximale kredietvergoeding een maatregel om de schuldenproblematiek tegen te gaan. De Nederlandse Vereniging van Banken beschouwt problematische schulden als een maatschappelijk probleem en zet zich op verschillende wijzen in om een bijdrage te leveren aan de oplossing hiervan.

- Voor klanten met problematische schulden en financiële zorgen bieden banken verschillende soorten coaches aan. Daarnaast worden programma's en workshops georganiseerd om te voorkomen dat klanten moeilijkheden ervaren met betalingsproblemen en betalingsachterstanden. Ook zijn diverse apps, websites en testen ontwikkeld om mensen te helpen beter inzicht te krijgen in hun financiële situatie en hulp te ontvangen.
- In samenwerking met maatschappelijke organisaties zetten bankmedewerkers zich in om mensen met financiële problemen te helpen. Zo worden mensen geholpen met persoonlijk financieel advies bij een traject van een schuldhulpverlening en financiële administratie. Verschillende banken dragen daarnaast bij aan fondsen om bepaalde doelgroepen te helpen met het voorkomen en oplossen van problematische schulden. Voorbeelden hiervan zijn het Jeugdeducatiefonds en het Jongeren Perspectief Fonds.
- Banken zetten zich gezamenlijk in om jongeren voor te bereiden op het bereiken van de volwassen leeftijd en financiële verantwoordelijkheid. Hierin bieden banken gratis lesmateriaal aan verschillende onderwijssoorten en geven ook gastlessen. Er wordt samengewerkt met scholenuitgevers, zodat financiële educatie wordt ingepast in bestaande vakken als Burgerschap, Nederlands en Economie. Budgetcoaches staan klaar om jongeren met financiële problemen of vragen te helpen. Bankmedewerkers zetten zich hier vrijwillig voor in.

Naast initiatieven van individuele banken hebben banken gezamenlijk via de NVB samen met maatschappelijke partners bijgedragen aan de totstandkoming van de Nederlandse Schuldhulproute¹. Banken willen hiermee hun klanten vroegtijdig bereiken en wijzen op schuldhulp om problematische schulden te voorkomen. Inmiddels zijn ruim veertig private partijen en ruim 80 gemeentes aangesloten. In 2020 hebben 190.000 mensen de route bezocht en heeft de route 180 miljoen euro aan maatschappelijke kosten bespaard in Nederland².

¹ [Nederlandse Schuldhulproute \(nvb.nl\)](https://www.nvb.nl/nederlandse-schuldhulproute)

² [Banken: Schuldhulproute heeft impact voor onze klanten én samenleving \(nvb.nl\)](https://www.nvb.nl/banken-schuldhulproute-heeft-impact-voor-onze-klanten-en-samenleving)

Verantwoorde kredietverstrekking en beheer

De NVB begrijpt de wens van de overheid om consumenten beter te beschermen voor betaalachterstanden en de problemen die daarmee gepaard gaan. Allereerst staan banken voor verantwoorde kredietverstrekking. Via de NVB Gedragscode Consumptief Krediet houdt de bancaire sector zich aan strenge leennormen zodat een lening past bij de financiële situatie van de klant. Hierdoor wordt ook het risico op achterstanden en betalingsproblemen zoveel mogelijk beperkt. Als klanten toch betalingsproblemen ervaren dan kijken banken vanuit hun achterstandsbeheer naar oplossingen om ervoor te zorgen dat de problemen niet groter worden. Banken kijken dan naar de persoonlijke financiële situatie van de klant om een duurzame oplossing te vinden en dus niet alleen naar wat er als achterstand openstaat bij de bank. Op deze manier willen banken voorkomen dat klanten terug kunnen vallen in betalingsproblemen.

Banken bieden twee kredietproducten aan, roodstandproducten en credit cards met een mogelijkheid om gespreid terug te betalen, waarvan de rente is verlaagd door de (tijdelijke) verlaging van het renteplafond. Een permanente verlaging van het renteplafond brengt met zich mee dat zowel commerciële partijen als gemeentelijke kredietbanken worden geraakt die hun diensten hebben ingericht met oog op het plafond, terwijl problemen juist geconcentreerd zitten in een (beperkt) deel van de markt. Het rapport van BKR over de betalingsachterstanden in de consumptief kredietmarkt³ uit december 2020 laat bijvoorbeeld zien dat per juli 2020 24,1% van de bij BKR geregistreerde verzendhuiskredieten in Nederland een achterstand kent, tegenover 5,1% van het totaal aflopende kredieten en 3,9% van het totaal doorlopende kredieten (exclusief verzendhuiskredieten). Binnen de twee categorieën aflopend en doorlopend krediet zitten verschillende en uiteenlopende verstrekkers als banken en telefoonaanbieders. Belangrijke opmerking hierbij is dat aanbieders van verzendhuiskredieten stappen hebben gezet om de achterstanden te verminderen. Een belangrijke stap hierin is de aansluiting van verzendhuiskredieten op de gedragscode van de Vereniging voor Financieringsondernemingen in Nederland waardoor het krediet beter zal aansluiten op de financiële positie van de klant.

De betaalachterstanden in de consumptief kredietmarkt zijn onevenredig verspreid zoals het BKR rapport laat zien, terwijl de verlaging voor alle partijen hetzelfde doorwerkt. Banken voeren beleid zodat de producten die zij verstrekken zo goed mogelijk passen bij de financiële situatie van hun klant en betalingsproblemen zoveel mogelijk worden voorkomen. Naast grotere consumptieve kredieten als persoonlijke leningen voeren banken ook strikt beleid op roodstandproducten en creditcards met een mogelijkheid om gespreid terug te betalen. Voor roodstand wordt bijvoorbeeld de hoogte van het krediet altijd gerelateerd aan het bedrag dat maandelijks binnenkomt (zoals salaris) waardoor een limiet wordt gesteld. Daarnaast versturen banken ook alerts en herinneringen naar klanten die langdurig roodstaan om hen hierop te wijzen. Roodstand is bedoeld als kortlopende financiering. Als klanten langer roodstaan dan wijzen banken op meer voordelige alternatieven als persoonlijke leningen.

De NVB is van mening dat consumenten geconfronteerd worden met problematische schulden door een combinatie van verschillende factoren. Onvoldoende toezicht en regelgeving op producten als achteraf betalen en huren, en daardoor minder snel aansluiten op de financiële situatie van de klant is daar een voorbeeld van. Life events als echtscheiding en verlies van inkomen is een ander belangrijke factor die kan leiden tot problemen. In dat kader zien banken de verlaging van de maximale kredietvergoeding een beperkte rol spelen in het tegengaan van achterstanden, of zelfs het terugdringen van problematische schulden. De NVB is graag bereid overleg te voeren over maatregelen die beter werken omdat de bestrijding van de schuldenproblematiek in Nederland vraagt om samenwerking en een bijdrage van alle partijen.

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/02/11/kamerbrief-ontwikkelingen-consumptiefkredietmarkt>

Stapeling van maatregelen

Voorafgaand aan deze consultatie is onderzoek verricht door bureau SEO naar de effecten van een verlaging van de maximale kredietvergoeding. Het consultatiedocument⁴ verwijst hier ook naar. Uit dit onderzoek komt naar voren dat een verlaging kan zorgen voor mogelijke negatieve neveneffecten voor consumenten, naast het effect dat consumenten minder rentekosten zullen hebben. Zoals het consultatiedocument ook aangeeft noemt het onderzoek van bureau SEO een verhoging van de kosten van krediet, een verscherping van de voorwaarden en zelfs het staken van klein consumptief krediet als mogelijke negatieve neveneffecten. Consumenten kunnen hierdoor eerder voor meer risicovollere alternatieven kiezen zoals achteraf betalen en huren.

In het consultatiedocument wordt de afweging gemaakt om de renteopslag van 12 procentpunten structureel te verlagen naar 8 procentpunten. Reden hiervoor is dat uit het onderzoek van bureau SEO blijkt dat een grotere verlaging er waarschijnlijk voor zorgt dat de winstmarge van aanbieders negatief wordt waardoor de negatieve neveneffecten voor consumenten kunnen toenemen. In deze afweging lijkt het erop dat er voorbij wordt gegaan aan de situatie dat de markt niet alleen te maken heeft met een verlaging van de maximale kredietvergoeding, maar ook met de komst van andere maatregelen als een aangepast voorstel voor de Consumer Credit Directive (CCD) van de Europese Unie. In deze richtlijn worden voorstellen gedaan die kunnen leiden tot hogere uitvoeringskosten voor verstrekkers. Een voorbeeld hiervan is de voorgestelde uitbreiding van het toepassingsbereik van de CCD naar alle vormen van kredieten waaronder roodstand en creditcards zonder gespreid betalen faciliteit. Ook de voorgenomen verscherping van de verificatieplicht van 1.000 euro naar 250 euro die het consultatiedocument noemt kan leiden tot een forse toename van uitvoeringskosten.

Een stapeling van de verlaging van de maximale kredietvergoeding en de bovengenoemde maatregelen, en mogelijk andere toekomstige maatregelen, leidt tot een verhoging van uitvoeringskosten wat het aanbieden van kleine kredieten onaantrekkelijker kan maken voor banken. Zoals aangegeven zetten banken in op het voorkomen van achterstanden en schulden bij klanten en zijn door de breedte van de producten (hypotheeken en betaalrekeningen) die zij aan hun klanten aanbieden in staat om tijdig en met expertise hun klanten bij te staan. Het is van belang dat de verlaging van de kredietvergoeding wordt afgewogen met oog op de effecten van andere aankomende maatregelen bijvoorbeeld vanuit Europa.

⁴ [Overheid.nl | Consultatie Beleidsnota maximale kredietvergoeding \(internetconsultatie.nl\)](https://overheid.nl/consultatie/Beleidsnota-maximale-kredietvergoeding-internetconsultatie.nl)